

Prijedlog zakona br. _____

Nacrt

PRIJEDLOG ZAKONA O
LEKSIKOGRAFSKOM ZAVODU
Miroslav Krleža

U Zagrebu, studenog 2002.

PRIJEDLOG ZAKONA O LEKSIKOGRAFSKOM ZAVODU *Miroslav Krleža*

I. Ustavna osnova za donošenje Zakona

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u odredbama članka 2. stavka 4., članka 68. stavaka 2. i 3. i članka 80. Ustava Republike Hrvatske.

II. Ocjena stanja i osnovna pitanja koja se trebaju odrediti Zakonom te posljedice koje će proisteći donošenjem Zakona

Osamostaljenjem Republike Hrvatske nastala je potreba za donošenjem propisa koji bi bili prilagođeni potrebama moderne demokratske države.

Republika Hrvatska na svojem putu u europske integracije donosi propise koji su usklađeni s europskim zakonodavstvima.

Tako nastaje i potreba za donošenjem zakona koji bi regulirali i rad ustanova od osobitog interesa za Republiku Hrvatsku. Jedna od takvih ustanova je i Leksikografski zavod *Miroslav Krleža*, koji je osnovan uredbom tadašnje Vlade FNRJ od 5. listopada 1950., a 15. lipnja 1972. Sabor tadašnje SR Hrvatske donosi odluku kojom je preuzeo osnivačka prava i obvezu financijske potpore Zavodu.

Leksikografski zavod *Miroslav Krleža* u Republici Hrvatskoj je ustanova od interesa u području znanosti i kulture.

Od 1981. Zavod nosi ime svog utemeljitelja i prvog direktora Miroslava Krleže, jednog od najvećih hrvatskih književnika i leksikografa.

Potreba za donošenjem zakona koji bi regulirao rad ustanove takva značenja kao što je Leksikografski zavod *Miroslav Krleža* proizlazi iz Zakona o ustanovama te ostalih propisa koji reguliraju znanstvenoistraživačku djelatnost.

Jedini propis koji je regulirao rad i ustroj Leksikografskog zavoda u Republici Hrvatskoj bila je Uredba o Leksikografskom zavodu "Miroslav Krleža", objavljena 13. veljače 1991. (NN 6/91). Tijekom devedesetih godina prošloga stoljeća doneseni su i propisi koji su detaljnije regulirali rad ustanova, te spomenuta Uredba više nije u potpunosti u suglasnosti s naknadno donesenim zakonima.

Leksikografski zavod *Miroslav Krleža* je sukladno Zakonu o ustanovama registriran na Trgovačkom sudu u Zagrebu, a prema Zakonu o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti upisan je u Upisnik znanstvenoistraživačkih pravnih osoba Ministarstva znanosti i tehnologije kao druga pravna osoba koja obavlja i znanstvenoistraživačku djelatnost.

Uzimajući u obzir polustoljetni ugled, značenje te jedinstvenost Zavoda u znanstvenome, kulturnome i obrazovnom životu i razvoju Republike Hrvatske, opseg dosadašnjih edicija te broj njihovih izdanja, dolazi se do spoznaje za potrebom reguliranja rada i ustroja takve ustanove zakonom.

Za svoj rad Zavod angažira niz vrhunskih stručnjaka, bilo kao stalne zaposlenike bilo kao vanjske suradnike, koji daju važan doprinos hrvatskoj enciklopedistici, leksikografiji, bibliografiji te znanosti, obrazovanju i kulturi uopće.

Trenutačno je u Zavodu zaposleno 216 zaposlenika, od toga na stručnome, leksikografskome i enciklopedičkom radu 150 zaposlenika, uz stalnu suradnju 3000 znanstvenika i ostalih stručnih suradnika različitih profila.

Zavod je objavio velik broj izdanja s gotovo svih područja na konvencionalnim i elektroničkim medijima, a znatan ih je broj u izradbi i pripremi.

Zakonom čije se donošenje predlaže uredit će se sljedeća pitanja:

- Status Zavoda kao javne ustanove od interesa za Republiku Hrvatsku, koja je i osnivač Zavoda,
- rad Zavoda s obzirom na njegove glavne djelatnosti,
- ustroj Zavoda,
- upravljanje Zavodom te razgraničenje ovlasti među zavodskim tijelima,
- prava i obveze Zavoda te odnos s osnivačem Zavoda Republikom Hrvatskom,
- način stjecanja sredstava za obavljanje djelatnosti,
- ostala pitanja neophodna za rad Zavoda.

Posljedice koje će proisteci donošenjem Zakona bit će sljedeće:

Konačno određivanje statusa, radnih zadaća i ustroja ove značajne ustanove, određivanje njezinih zadaća na području znanosti, kulture i posebice leksikografije i enciklopedike, a uz to bi se odredio i način upravljanja Zavodom, financiranje Zavoda te međusobne obveze Zavoda i njegova osnivača.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Republika Hrvatska već gotovo 30 godina, od kada je preuzela Zavod kao svoju ustanovu te prihvatila ulogu osnivača, sufinancira djelatnost Zavoda.

Uredbom od 13. veljače 1991. Republika Hrvatska osigurava sredstva za rad Zavoda u sklopu državnog proračuna u razdjelu 105. Ministarstva znanosti i tehnologije i glavi 30. namijenjenom toj svrsi.

Donošenjem ovog Zakona zadržao bi se postojeći način financiranja uz, dakako, povećanje dijela sredstava iz vlastitih izvora.

Planirana novčana sredstva za 2002. godinu u Državnom proračunu RH, na poziciji Ministarstva znanosti i tehnologije iznosila su 18.584,903 milijuna kuna, a vlastita sredstva Zavoda koja stječe u sklopu programa svoga rada iznosila su cca. 11 milijuna kuna.

IV. TEKST PRIJEDLOGA ZAKONA O LEKSIKOGRAFSKOM ZAVODU MIROSLAV KRLEŽA S OBRAZLOŽENJEM

Tekst Zakona daje se u obliku prijedloga.

**PRIJEDLOG ZAKONA O
LEKSIKOGRAFSKOM ZAVODU *Miroslav Krleža***

I. UVODNE ODREDBE

Članak 1.

(1) Ovim Zakonom uređuje se status, djelatnost i ustrojstvo Leksikografskog zavoda *Miroslav Krleža* (u daljnjem tekstu: Zavod) kao javne ustanove od osobitog interesa za Republiku Hrvatsku.

(2) Na pitanja koja ovim Zakonom nisu uređena primjenjuju se odredbe Zakona o ustanovama.

Članak 2.

Osnivač Zavoda je Republika Hrvatska, a prava i dužnosti osnivača obavljat će ministarstvo nadležno za znanstvenoistraživačku djelatnost.

II. NAZIV I SJEDIŠTE

Članak 3.

- (1) Naziv Zavoda je: Leksikografski zavod *Miroslav Krleža*.
- (2) Sjedište Zavoda je u Zagrebu.
- (3) Na zaštitu naziva Zavoda primjenjuju se na odgovarajući način odredbe zakona kojim se uređuje zaštita tvrtke trgovačkog društva.
- (4) Zavod je pravna osoba upisana u registar Trgovačkog suda u Zagrebu.

III. DJELATNOST

Članak 4.

(1) Zavod je nositelj poslova u djelatnosti leksikografije i enciklopedike od interesa za Republiku Hrvatsku.

(2) Poslovi leksikografske i enciklopedičke djelatnosti u smislu ovog Zakona osobito su:

- prikupljanje i obrada podataka,
- znanstveno istraživanje,
- dokumentiranje i čuvanje podataka,
- objavljivanje i davanje podataka na korištenje,
- znanstveno usavršavanje i stručna izobrazba,
- utvrđivanje i primjena strukovnih standarda.

(3) Djelatnost Zavoda pobliže se uređuje njegovim Statutom sukladno odredbama ovog Zakona.

Članak 5.

(1) Poslove iz odredaba ovog Zakona obavljaju znanstveni i stručni suradnici (leksikografi).

(2) Uvjete stjecanja i napredovanja u zvanja utvrđuje ministar nadležan za znanstvenoistraživačku djelatnost, a postupak napredovanja provodi Znanstveno vijeće Zavoda.

Članak 6.

Poslove iz svoje djelatnosti Zavod obavlja samostalno ili u suradnji s drugim znanstvenim i kulturnim ustanovama, tijelima državne uprave i drugim pravnim i fizičkim osobama.

Članak 7.

Javne ustanove dužne su u sklopu svojih djelatnosti omogućiti Zavodu nesmetano obavljanje djelatnosti utvrđenih ovim Zakonom.

Članak 8.

Svoju djelatnost Zavod obavlja prema načelima znanstvene objektivnosti i strukovne neovisnosti.

Članak 9.

Zavod može biti osnivačem trgovačkih društava, uz prethodnu suglasnost osnivača.

Članak 10.

Zavod o svom radu jedanput godišnje izvješćuje Vladu Republike Hrvatske putem ministarstva nadležnog za znanstvenoistraživačku djelatnost.

Članak 11.

Zavod je dužan pravodobno obavještavati javnost o obavljanju svoje djelatnosti, na način određen Statutom Zavoda, osim informacija koje su službena i poslovna tajna te osobni podatci fizičkih osoba.

IV. USTROJ I TIJELA ZAVODA

Članak 12.

(1) Zavod radi obavljanja svojih djelatnosti kao unutarnje ustrojstvene jedinice ima redakcije, odjele i službe.

(2) Zavod za pojedine poslove može ustrojiti ili osnovati posebne ustrojstvene jedinice (podružnice), koje će se financirati iz vlastite djelatnosti, u skladu sa Statutom Zavoda.

Članak 13.

(1) Unutarnji ustroj Zavoda, ovlasti te način odlučivanja njegovih tijela, kao i sva druga pitanja značajna za poslovanje i djelatnost Zavoda, uredit će se pobliže Statutom Zavoda, sukladno ovom Zakonu.

(2) Statut Zavoda donosi Ravnateljstvo Zavoda, uz suglasnost Vlade Republike Hrvatske.

Ravnateljstvo

Članak 14.

(1) Zavodom upravlja Ravnateljstvo od pet članova.

(2) Na čelu Ravnateljstva je glavni ravnatelj.

(3) Glavnog ravnatelja i dva člana Ravnateljstva imenuje Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog Ministarstva znanosti i tehnologije, a dva člana imenuje Znanstveno vijeće Zavoda.

(4) Glavni ravnatelj i članovi Ravnateljstva imenuju se na rok od četiri godine, s time da mogu ponovo biti imenovani.

Članak 15.

Ravnateljstvo Zavoda:

- planira rad Zavoda, donosi dugoročne i godišnje programe njegova rada i određuje osnove poslovne politike Zavoda,
- prati i nadzire ispunjenje poslovne politike,
- daje glavnom ravnatelju prijedloge i mišljenja o pojedinim pitanjima,
- razmatra i donosi godišnja izvješća o radu Zavoda,
- odlučuje o raspolaganju sredstvima i dobiti Zavoda,
- donosi godišnji financijski proračun i godišnji obračun Zavoda,
- donosi Statut i druge opće akte Zavoda,
- imenuje i razrješuje ravnatelja Zavoda,
- imenuje i razrješuje glavne urednike edicija i voditelje znanstvenih projekata,
- odlučuje o povezivanju Zavoda u poslovne i strukovne zajednice,
- odlučuje o uspostavljanju strukovne i poslovne suradnje Zavoda s drugim znanstvenim i kulturnim ustanovama, tijelima državne uprave i drugim pravnim i fizičkim osobama,
- odlučuje o osnivanju podružnica Zavoda te osnivanju trgovačkih društava u skladu sa Statutom i ovim Zakonom,

- donosi poslovnik o svom radu te obavlja druge poslove određene Zakonom i Statutom Zavoda.

Glavni ravnatelj

Članak 16.

Glavni ravnatelj na čelu je Ravnateljstva i obavlja sljedeće poslove:

- saziva i predsjedava sjednicama Ravnateljstva,
- odgovara za znanstveno-strukovni rad Zavoda,
- predlaže imenovanje i razrješenje glavnih urednika i voditelja znanstvenih projekata,
- obavlja i druge poslove u vezi s radom Ravnateljstva i svojim ovlastima koje su predviđene Statutom Zavoda.

Ravnatelj

Članak 17.

- (1) Ravnatelj ima poslovodnu funkciju u Zavodu.
- (2) Ravnatelj:
 - predstavlja i zastupa Zavod sukladno ovlastima propisanim Statutom Zavoda,
 - organizira i vodi rad i poslovanje Zavoda,
 - brine o izvršavanju odluka Ravnateljstva Zavoda te odgovara Ravnateljstvu za provođenje istih,
 - odgovara za zakonitost rada Zavoda,
 - obavlja i druge poslove određene zakonom i Statutom Zavoda.

Članak 18.

- (1) Ravnatelja Zavoda imenuje i razrješuje Ravnateljstvo Zavoda na temelju javnog natječaja na rok od četiri godine, nakon kojeg može ponovo biti imenovan.
- (2) Postupak izbora Ravnatelja Zavoda pobliže će se urediti Statutom Zavoda.

Znanstveno vijeće

Članak 19.

- (1) Znanstveno vijeće je najviše znanstveno-strukovno tijelo Zavoda, mjerodavno za stručno bavljenje leksikografsko-enciklopedičkim poslovima.
- (2) Znanstveno vijeće prati i ocjenjuje rad leksikografa te obavlja izbore i promaknuća u leksikografska zvanja.
- (3) Znanstveno vijeće donosi poslovnik o svom radu.

V. SREDSTVA I IMOVINA ZAVODA

Članak 20.

(1) Sredstva za rad Zavoda osiguravaju se:

- iz proračuna Republike Hrvatske
- vlastitom djelatnošću
- donacijama te ostalim prihodima sukladno zakonskim propisima.

(2) Ostvari li Zavod obavljanjem svoje djelatnosti dobit, ona se upotrebljava isključivo za obavljanje i razvoj djelatnosti Zavoda, u skladu sa Statutom Zavoda.

Članak 21.

U vlasništvu Zavoda su nekretnine, pokretnine te intelektualna prava što ih je stekao tijekom svoga rada.

VI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 22.

Zavod je dužan uskladiti svoje opće akte i svoje poslovanje s odredbama ovog Zakona u roku šest mjeseci od dana njegova stupanja na snagu.

Članak 23.

Danom stupanja na snagu ovog Zakona prestaje važiti Uredba Vlade Republike Hrvatske o Leksikografskom zavodu *Miroslav Krleža* ("Narodne novine", br. 6/91).

Članak 24.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Narodnim novinama".

OBRAZLOŽENJE PRIJEDLOGA ZAKONA O LEKSIKOGRAFSKOM ZAVODU *Miroslav Krleža*

Članak 1. je uvodna odredba kojom se utvrđuje predmet zakonskog uređenja koji će se regulirati predloženim Zakonom.

Člankom 2. određuje se osnivač ustanove, te ministarstvo koje će izvršavati prava i dužnosti osnivača.

Budući da je Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i državnih upravnih organizacija ("Narodne novine" br. 48/99., 15/00. i 20/00.) određeno da Ministarstvo znanosti i tehnologije obavlja upravne i druge poslove koji se odnose na razvitak znanstvenoistraživačkih pravnih osoba, isto je nadležno da obavlja prava i dužnosti osnivača.

Slično propisuje i odredba članka 12. stavka 2. Zakona o ustanovama.

Člankom 3. pobliže se utvrđuje naziv Zavoda, (slično utvrđuju i članci 16. i 17. Zakona o ustanovama), sjedište te pravni položaj Zavoda. (Zavod je od osnutka 1952. u Zagrebu mijenjao poslovne adrese.)

Zavod ima zaštićeno ime te je, sukladno člancima 19. i 25. Zakona o ustanovama i Zakona o sudskom registru, kao takav upisan u sudski registar.

Člankom 4. određuju se zadaci Zavoda kao nositelja poslova leksikografije i enciklopedike. Navedenom odredbom primjerice se navode poslovi koji ulaze u spomenute djelatnosti, dok se njihovo detaljno uređenje prepušta Statutu Zavoda.

Članak 5.

Ovim se člankom određuje koje od nabrojanih poslova iz djelatnosti Zavoda obavljaju znanstveni i stručni suradnici (leksikografi).

Nadalje, u stavku 2. utvrđuje se na koji se način stječu uvjeti za napredovanje u zvanja, te tko provodi postupak izbora u zvanja i napredovanja u zvanja.

Člancima 6., 7. i 8. posebno se propisuje da se djelatnost Zavoda, koja je od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku, obavlja u suradnji s drugim ustanovama, tijelima državne uprave i drugim fizičkim i pravnim osobama. Javne ustanove bile bi dužne u sklopu svojih djelatnosti omogućiti Zavodu nesmetano obavljanje njegove djelatnosti. Bez ovakve suradnje gotovo da se i ne bi mogla obavljati tako važna djelatnost.

Člankom 8. utvrđuje se da se djelatnost Zavoda obavlja na načelima znanstvene objektivnosti i strukovne neovisnosti.

Članak 9. omogućuje osnivanje trgovačkih društava od strane Zavoda uz prethodnu suglasnost osnivača.

Člancima 10. i 11. određuje se obveza Zavoda da izvješćuje Vladu RH putem Ministarstva znanosti i tehnologije, kao i da obavještava javnost o

obavljanju svoje djelatnosti, osim onih informacija koje su službena i poslovna tajna. (Javnost rada ustanove detaljnije je propisana člancima 60., 61. i 62. Zakona o ustanovama).

Članak 12.

Utvrđuje se ustrojstvo i raspored djelatnosti unutar Zavoda, a jasnija razgraničenja bit će određena njegovim Statutom.

Stavak 2. omogućuje da se dio djelatnosti Zavoda zasebno ustroji i samofinancira izvan sustava proračuna (ovakvu mogućnost određuje i odredba članka 9. Zakona o ustanovama).

Članak 13.

Na temelju odredbe članka 53. Zakona o ustanovama, ustanova ima Statut kojim se, sukladno zakonu i aktu o osnivanju ustanove, pobliže utvrđuju ustroj, ovlasti te način odlučivanja pojedinih organa, te uređuju druga pitanja od značenja za obavljanje djelatnosti i poslovanje ustanove. S obzirom na navedeno, donošenje Statuta od strane Ravnateljstva ustanove uvjetuje se uz suglasnost osnivača (slično propisuje i odredba članka 54. Zakona o ustanovama).

Članak 14.

Ustanovom, prema članku 35. Zakona o ustanovama, može upravljati upravno vijeće ili neki drugi kolegijalni organ.

Ovim člankom predlaže se da to drugo kolegijalno tijelo bude Ravnateljstvo.

Prema važećoj Uredbi o Leksikografskom zavodu *Miroslav Krleža* propisano je da je na čelu Zavoda glavni ravnatelj, kojega imenuje Vlada RH na prijedlog Ministarstva znanosti i tehnologije.

Zbog specifičnosti Zavoda kao ustanove, predlagatelj je tu odredbu uvrstio i u ovaj Prijedlog zakona.

Budući da Zavod obavlja djelatnost od interesa za Republiku Hrvatsku, stavkom 3. utvrđuje se da Vlada Republike Hrvatske imenuje glavnoga ravnatelja i dva člana Ravnateljstva, kolektivnog organa upravljanja ustanovom, dok dva člana imenuje Znanstveno vijeće Zavoda.

Stavkom 4. uređuje se trajanje mandata glavnog ravnatelja i članova Ravnateljstva, kao i mogućnost da se isti ponovo mogu imenovati. (Slično propisuje i odredba članka 39. stavka 2. Zakona o ustanovama, trajanje mandata ravnatelja od četiri godine ili duže, te predviđa mogućnost reizbora.)

Člancima 15., 16. i 17. propisuje se nadležnost Ravnateljstva Zavoda i glavnog ravnatelja.

Nadležnosti Ravnateljstva i glavnog ravnatelja utvrđene su prema specifičnostima Zavoda i zavodskih djelatnosti. Dio nadležnosti preuzet je iz važeće Uredbe Vlade o Leksikografskom zavodu *Miroslav Krleža* od 13. veljače 1991. godine, dok su preostale nadležnosti navedenih tijela usklađene s odredbama članaka 36.(ovlasti upravnog vijeća-Ravnateljstva) i 37. Zakona o ustanovama.

Način izbora glavnoga ravnatelja usklađen je s odredbom članka 38. stavka 2. Zakona o ustanovama, koja predviđa da se zakonom može odrediti da ravnatelja javne ustanove imenuje Vlada RH.

Funkcija ravnatelja i njegove nadležnosti proizlaze iz specifičnosti Zavoda kao znanstvene ustanove te u potrebi razgraničenja znanstveno-stručnih i poslovnih zadataka u Zavodu (odredba je usklađena s odredbom članka 37. stavka 4. Zakona o ustanovama).

Člankom 18. regulira se postupak imenovanja i razrješenja Ravnatelja Zavoda te rok na kojega se isti imenuje.

Pri izradi prijedloga ovoga članka u obzir su uzete specifičnosti Zavoda kao ustanove, dosadašnja praksa te važeća Uredba o Leksikografskom zavodu *Miroslav Krleža* iz 1991. godine. (Odredba je usklađena i s člankom 40. Zakona o ustanovama).

Člancima 19. utvrđuje se Znanstveno vijeće kao najviše znanstveno-strukovno tijelo Zavoda, mjerodavno za stručno bavljenje leksikografsko-enciklopedičkim poslovima, kao i mogućnosti da Zavod ima i druga strukovna i savjetodavna tijela, sukladno svojem statutu.

Nadležnost Znanstvenog vijeće bila bi praćenje i ocjenjivanje rada leksikografa, obavljanje izbora i promaknuća u leksikografska zvanja.

Člancima 20. i 21. određuju se izvori sredstava za rad, te imovina Zavoda.

Obzirom na značenje Zavoda u cjelokupnome znanstveno-kulturnom životu države, na njegovu jedinstvenost, te dosadašnju praksu Republike Hrvatske kao njegova osnivača, temeljni izvor sredstava za rad osigurava se iz proračuna RH. Odredbom je predviđeno da Zavod i vlastitom djelatnošću sufinancira svoj rad.

Konačno, uz navedeno, djelatnost Zavoda bi se financirala i iz donacija te ostalih prihoda, sukladno zakonskim propisima.

(Slično propisuje odredba članka 57. Zakona o ustanovama, koja propisuje da se sredstva za rad pribavljaju od osnivača ustanove, pružanjem usluga ili su pribavljena iz drugih izvora (koji mogu biti i donacije, a sve sukladno zakonskim propisima).

Odredbom stavka 2. određuje se namjena dobiti koju Zavod stekne od obavljanja svoje djelatnosti. (Slično propisuje i odredba članka 57. stavka 2. Zakona o ustanovama.)

Člankom 29. određuje se imovina Zavoda. (Slično utvrđuje i članak 57. Zakona o ustanovama)

Članci 22., 23. i 24. prijelazne su i završne odredbe Prijedloga zakona. Članak 30. standardna je odredba kojom se nalaže Zavodu da uskladi svoje opće akte i poslovanje s novim zakonskim odredbama u za to primjerenom roku.

Danom stupanja na snagu Prijedloga zakona prestala bi važiti Uredba Vlade Republike Hrvatske o Leksikografskom zavodu *Miroslav Krleža* ("Narodne novine", br. 6/91).

Predloženi zakon stupio bi na snagu, na uobičajeni način, osmog dana od dana objave u "Narodnim novinama".